

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกรณีศึกษา (Case study) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การใช้พื้นที่
ข่าวหน้า 1 ของแหล่งข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน

การเลือกกรณีข่าวเพื่อศึกษา

ในการสำรวจเบื้องต้นเพื่อเลือกกรณีข่าวเป็นกรณีศึกษานั้นได้กำหนดช่วงเหตุการณ์ที่เป็น
ข่าวในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2549 รวม
ระยะเวลา 1 ปี 1 เดือน ผู้วิจัยจะจงเลือกกรณีข่าวที่มีความชัดเจนว่าเป็นการสร้างกระแสข่าวเอง
จากแหล่งข่าว โดยเลือกจากข่าวซึ่งแหล่งข่าวต่างๆ ได้สร้างกระแสข่าวขึ้นมา แล้วถูกสื่อมวลชนนำ
เสนออย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ

ข่าวที่เลือกมาศึกษา ได้แก่

การสร้างกระแสข่าวของปัจเจกบุคคล

- การทุบรถยนต์ฮอนด้า รุ่น CRV ของนางสาวเดือนเพ็ญ ศิลาเกษ
- การทำบ้านสีดำของนางรัตนา สัจจเทพ

ทั้ง 2 กรณีนี้เป็นการต่อสู้เรียกร้องเพื่อรักษาสิทธิผู้บริโภคในประเด็นปัญหาส่วนตัว โดยใช้
วิธีการเรียกร้องความสนใจจากสื่อเพื่อฟ้องประชาชน ทั้งนี้เพราะกลไกในการแก้ปัญหาตามระบบ
ในสังคมไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นธรรม จึงต้องอาศัยกระแสสังคมสนับสนุนข้อ
เรียกร้องส่วนบุคคลทำให้การแก้ปัญหาคลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว

กรณีศึกษาดังกล่าวเป็นการใช้พื้นที่ข่าวของปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นประชาชนธรรมดาๆ จึงนำ
ที่จะเรียนรู้ถึงมูลเหตุจูงใจตลอดจนกระบวนการการเข้าไปใช้พื้นที่สื่อ และผลต่อเนื้อเรื่องที่ตามมา

การสร้างกระแสข่าวของกลุ่มองค์กร

- การชุมนุมต่อต้านการลงนามเพื่อเปิดเขตการค้าเสรี (FTA) ไทย-สหรัฐฯ ที่ จ.เชียงใหม่
การใช้รูปแบบต่างๆ เพื่อขัดขวางการตกลงเซ็นสัญญา FTA โดยมีการวางแผนอย่างเป็น
ระบบ ทำให้สามารถใช้พื้นที่ข่าวหน้า 1 เพื่อกระตุ้นเตือนสังคมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ถือเป็นกลยุทธ์
เพื่อการแย่งชิงพื้นที่ข่าวหน้า 1 อย่างเห็นได้ชัดเจน

การสร้างกระแสข่าวของนักการตลาด

- การสาธิตผลิตภัณฑ์กระชับทรงอก

กรณีนี้เป็นการเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชนโดยการจัดแสดงการสาธิตผลิตภัณฑ์กับนางแบบที่เปลือยอกต่อหน้าสาธารณชน โดยมุ่งหวังให้มีการนำเสนอข่าวออกไปในสังคมในวงกว้าง เพื่อเป็นการแนะนำสินค้าได้อย่างทั่วถึงในเวลารวดเร็ว ซึ่งถึงแม้ว่าเสียงตอบรับจากเหตุการณ์นี้จะ เป็นในแง่ลบเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเปลือยหน้าอกเพื่อสาธิตสินค้า แต่การทำให้สินค้าดังกล่าวได้ปรากฏเป็นข่าวหน้า 1 นั้นส่งผลให้เกิดการจดจำผลิตภัณฑ์ได้ในทันที

การสร้างกระแสข่าวของดารานักแสดง

- คัทลียา แมคอินทอช แกล้งข่าวตั้งครรภ์

เนื่องจากการเป็นบุคคลสาธารณะของคัทลียา แมคอินทอช ทำให้เรื่องส่วนตัวเป็นที่สนใจของประชาชน แต่ในกรณีตั้งครรภ์โดยมิได้สมรส นางเอกสาวได้ปฏิเสธข่าวโดยใช้วิธีการต่างๆ เพื่อยืนยันว่าไม่ได้ตั้งครรภ์มาโดยตลอด จนกระทั่งในที่สุดได้มีการแกล้งข่าวยอมรับว่าตั้งครรภ์จริง เป็นกรณีข่าวที่ชี้ให้เห็นกลยุทธ์ของบุคคลสาธารณะในการใช้พื้นที่ข่าวหน้า 1

การสร้างกระแสข่าวของนักการเมือง

- กรณี Reality show การแก้ปัญหาความยากจนที่อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

เหตุผลที่เลือกกรณีดังกล่าวมาศึกษาเนื่องจากเป็นการสื่อสารของนักการเมืองไปสู่ประชาชนผ่านทางรายการโทรทัศน์แบบ Reality show ซึ่งการใช้รูปแบบและเนื้อหาของรายการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของนักการเมืองอย่างชัดเจน มีการจัดเตรียมสถานที่และกิจกรรมต่างๆ เอาไว้ล่วงหน้า และด้วยรูปแบบรายการที่สร้างความแปลกใหม่ให้กับแวดวงการเมืองทำให้สื่อต่างๆ ต้องจับตามอง และเกิดเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคม

วิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข่าวเพื่อตอบปัญหานำวิจัยที่ว่า

- หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสนใจและมีแนวทางการเลือกแง่มุมหรือวิธีการนำเสนอเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- แหล่งข่าวแต่ละกลุ่มหรือแต่ละปัจเจกบุคคลถูกประกอบสร้างความหมายผ่านพื้นที่ข่าวอย่างไร

ในขั้นตอนนี้พิจารณาจากแง่มุมเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ใช้ ซึ่งศึกษาจากการจัดลำดับความสำคัญของข่าวในแต่ละกรณี ตลอดจนวิเคราะห์การชูประเด็นข่าวสาร การสร้างกรอบเนื้อหาจากการให้น้ำหนักองค์ประกอบข่าวและการเลือกแหล่งข่าว และการประกอบสร้างความหมายผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องที่ปรากฏในข่าว ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นว่าสื่อประกอบสร้างความหมายให้กับแต่ละกรณีข่าวอย่างไร

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตอบปัญหานำวิจัยที่ว่า

- แหล่งข่าวแต่ละกลุ่มหรือแต่ละปัจเจกบุคคลมีเหตุผลและแรงจูงใจอย่างไรในการใช้พื้นที่ข่าวหน้า 1 เพื่อให้ตนเองหรือความเคลื่อนไหวของตนเองปรากฏเป็นข่าว
- แหล่งข่าวแต่ละกลุ่มหรือแต่ละปัจเจกบุคคลมีกระบวนการในการเข้าถึงพื้นที่ข่าวหน้า 1 อย่างไร
- ผลต่อเนื่องตามมาจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็นอย่างไร และมีปฏิกิริยาจากผู้เกี่ยวข้องอย่างไร

ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เชิงลึกกับแหล่งข่าวเฉพาะ 3 กรณี คือ การทุบรถยนต์ฮอนด้า รุ่น CRV ของนางสาวเดือนเพ็ญ ศิลากษ, การทำบ้านสี่ดำของนางรัตนา สัจจเทพ และกรณีการคัดค้านการเจรจา FTA โดยสัมภาษณ์นางสาวกรรณิการ์ กิจติเวชกุล สมาชิกกลุ่ม FTA Watch เท่านั้น เนื่องจากมีบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องชัดเจนและยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตอบปัญหานำวิจัยที่ว่า

- ในทัศนะของนักวิชาชีพและนักวิชาการสื่อสารมวลชนมีความเห็นต่อกลยุทธ์การใช้พื้นที่ข่าวหน้า 1 ของแหล่งข่าวเหล่านี้อย่างไร

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาทัศนะของประตู่ข่าวสารประจำวัน ได้แก่ สุชิน ตียวัฒน์ หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และภาคภูมิ ป่องภัย บรรณาธิการข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์มติชน และทัศนะของนักวิชาการ ได้แก่ อ. แก้วกาญจน์ จูเจริญ และ ผศ.รุจน์ โกมลบุตร อาจารย์คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาถึงแง่มุมเนื้อหาและวิธีการนำเสนอข่าวจากกรณีศึกษาทั้ง 6 กรณีของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน และได้อธิบายถึงการประกอบสร้างความหมายในแต่ละกรณี โดยนำเสนอด้วยตารางเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน และนำเสนอการสัมภาษณ์เชิงลึกแหล่งข่าวและทัศนะของนักวิชาชีพและนักวิชาการในบทที่ 4 สำหรับการสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยและการทำหน้าที่ของสื่อ เสนอไว้ในบทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้าย ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ โดยการนำเสนอเนื้อหาควบคู่ไปกับการวิเคราะห์